

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Облік, аудит і податковий консалтинг
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік і аудит грошових коштів на прикладі підприємства роздрібної торгівлі ТОВ «Сільпо-Фуд»
(назва теми)

Виконавець:

Студентка 4 курсу ФМОІТ

Березенко Ніна Ігорівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)
Лоханова Наталія Олексіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ОДЕСА 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У процесі господарської діяльності підприємства ведуть розрахунки з постачальниками за придбані основні засоби, сировину, матеріали та інші товарно-матеріальні цінності й надані послуги; з покупцями за куплені товари; з кредитними установами за позиками та іншими фінансовими операціями; з бюджетом і податковими органами; з іншими організаціями та особами за різними господарськими операціями. Усі ці господарські процеси здійснюються за допомогою грошових коштів. Таким чином, облік грошових коштів - це один з найважливіших розділів бухгалтерського обліку. При тому, враховуючи, що розрахунки з постачальниками і покупцями здійснюються або у вигляді безготівкових розрахунків, або за готівкові грошові кошти, дослідження теми обліку і контролю грошових коштів має стосуватися як питань готівкових, так і безготівкових розрахунків, що є дуже розповсюдженими на підприємствах роздрібної торгівлі. Таким чином тема дослідження є актуальною.

Об'єктом дослідження в роботі є дослідження операцій з грошовими коштами в умовах застосування МСФЗ.

Предметом дослідження є облік і аудит операцій з грошовими коштами на підприємствах роздрібної торгівлі.

Метою роботи постають питання обліку і аудиту операцій з готівкою і безготівкових розрахунків на підприємствах роздрібної торгівлі, зокрема, ТОВ «Сільпо-Фуд».

Завдання дослідження в межах кваліфікаційної роботи такі:

- 1) розглянути грошові кошти як об'єкт обліку і аудиту;
- 2) дослідити форми розрахунків з використанням готівкових і безготівкових грошових коштів на підприємстві;
- 3) надати загальну економічну характеристику підприємства – ТОВ «Сільпо-Фуд»;
- 4) дослідити порядок документального оформлення операцій з готівкою і безготівкових розрахунків;

- 5) ознайомитися з порядком обліку готівки в касі господарюючого суб'єкта та грошових коштів на поточному рахунку в банку;
- 6) дослідити особливості проведення готівкових розрахунків з використанням РРО в роздрібній торгівлі;
- 7) дослідити мету, завдання і джерела аудиту грошових коштів на підприємствах роздрібною торгівлі;
- 8) розглянути сутність і методику проведення аудиту руху грошових коштів в касі;
- 9) розглянути методику аудиту операцій на поточних і інших рахунках в банку;
- 10) ознайомитися з порядком проведення інвентаризації грошових коштів;
- 11) проаналізувати рух грошових коштів підприємства на основі форми № 3 фінансової звітності – Звіту про рух грошових коштів;
- 12) надати рекомендації з удосконалення діючої системи обліку і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів в управлінні ними та інші.

Методи дослідження. У роботі застосовані методи фінансового аналізу, порівняння, графічний, критичного огляду літературних джерел, методи індукції і дедукції, системного підходу.

Також при написання кваліфікаційної роботи використані метод опитування в частині ознайомлення з діючою системою обліку і контролю грошових коштів у ТОВ «Сільпо-Фуд».

Інформаційну базу дослідження становлять матеріали сучасних літературних джерел з питань обліку грошових коштів, нормативні документи, Міжнародні стандарти фінансової звітності, дані інформаційно-аналітичної системи YouControl, документація і фінансова звітність підприємства – ТОВ «Сільпо-Фуд».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст роботи викладено на 63 сторінках.

Список використаних джерел складається з 30 найменувань. Кваліфікаційна робота містить 14 таблиць, 1 рисунок, 2 додатки.

Апробація результатів дослідження. Матеріали кваліфікаційної роботи оприлюднені на Міжнародній науково-практичній студентській конференції в квітні 2024 року.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ В РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ** досліджено грошові кошти та їх еквіваленти як об'єкт обліку, облік готівкових грошових коштів у касі, облік грошових коштів на поточних рахунках в банках.

У другому розділі **ДІЮЧА СИСТЕМА ОБЛІКУ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»** розглянуто характеристика бази дослідження – ТОВ «Сільпо-Фуд», особливості обліку руху грошових коштів у роздрібній торгівлі, особливості обліку операцій з іноземною валютою у ТОВ «Сільпо-Фуд».

У третьому розділі **АУДИТ І АНАЛІЗ СТАНУ І РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА** розглянуто завдання і джерела аудиту грошових коштів, методика аудиту готівкових грошових коштів на підприємстві, методика перевірки операцій на поточних рахунках в банку, аналіз руху грошових коштів на підставі Звіту про рух грошових коштів

ВИСНОВКИ

На підставі дослідження діючої теорії і практики обліку і аудиту грошових коштів роздрібних торгових підприємств можна зробити такі основні висновки:

1. Дослідження виконувалось на базі одного з найбільш великих роздрібних торговельних підприємств України – ТОВ «Сільпо-Фуд».

Вибір такої бази дослідження зумовлено тим, що в умовах роздрібної торгівлі найбільш широко представлені різноманітні операції з грошовими коштами, при чому як в готівковому, так і в безготівковому форматі.

ТОВ «Сільпо-Фуд» здійснює реалізацію широкого кола товарів кінцевого споживання за готівку і безготівковий розрахунок. Товариство має 26 власних торгових марок.

Товариство здійснює власний імпорт з 80 країн світу, а отже, проводить операції не лише в національній, а і в іноземній валюті в процесі розрахунків за імпортний товар.

2. На підприємстві застосовані Інтегрована система менеджменту (ICM) ТОВ «Сільпо-Фуд», яка становить собою частину системи менеджменту компанії, що відповідає сучасним вимогам міжнародних стандартів ISO і функціонує як цілісна система.

3. Дохід від реалізації товарів в 2022 році склав понад 70 млрд грн (без ПДВ). Торговий оборот мережі в 2022 році склав 62,4 млрд грн (без ПДВ), при чому він зріс у 2022 році на 6,12% порівняно з 2021 роком.

4. Реалізація товарів здійснюється Товариством за готівку і за безготівковий розрахунок.

Основною програмою лояльності Товариства є Програма «Власний рахунок». Фактично кожен другий покупець застосовує картку «Власний рахунок», через які оформлюється 44% покупок.

5. У складі грошових коштів Товариства переважають грошові кошти в дорозі, що є специфікою роздрібно-торговельного підприємства, частка яких становила 66,7% в 2022 році і 62,5% в 2021 році.

Зокрема, грошові кошти в дорозі представляють собою готівку, що була здана з каси магазинів на кінець робочого дня інкасаторським службам банківських установ, а також сумами оплат, що здійснені покупцями з використанням банківських платіжних карток, які були зараховані на банківські рахунки ТОВ «Сільпо-Фуд» у наступний звітний період.

6. Основною особливістю руху грошових коштів у роздрібних торговельних підприємствах є те, що для таких компаній є характерним:

1) наявність значної кількості операцій з руху готівкових грошових коштів. Ця особливість стосується того, що реалізація в роздріб зазвичай

здійснюється за готівку кінцевим покупцям з використанням регістраторів розрахункових операцій (РРО). Отже, мають місце операції оприбуткування значної кількості коштів готівкою з видачею фіскального чеку;

2) крім реалізації безпосередньо за готівку, в роздрібних торгових підприємствах широко використовується продаж з розрахунком коштами з платіжних карток. Такі операції теж здійснюються з видачею чеку РРО. Між тим, у випадку застосування подібних розрахунків грошові кошти надходять на поточні рахунки торговельного підприємства, а посереднику – банку, що забезпечує перерахування коштів з рахунків покупців з посередництвом платіжними картками на поточні рахунки підприємства, нараховується і сплачується комісійна винагорода.

Для розрахунку з використанням платіжних карток роздрібні торговельні підприємства обладнають кожне місце прийняття коштів платіжним терміналом, що дозволяє легко здійснити відповідні платежі. Зокрема використовується так званий POS-термінал, який через інтернет безпосередньо пов'язаний з банківською установою.

7. За результатами аналізу звітності встановлено, що за звітний 2022 рік Товариство мало від'ємний чистий грошовий потік в сумі 103936 тис. грн, тоді як в 2021 році чистий грошовий потік був позитивним і складав 50536 тис. грн.

Скорочення чистого грошового потоку становило в 2022 році порівняно з попереднім роком 154472 тис. грн, або 305,67%.

При тому чистий рух грошових коштів від операційної діяльності в 2022 році порівняно з попереднім роком скоротився дуже суттєво – на 4012980 тис. грн або 50,57%.

У свою чергу чистий рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності в 2022 році зменшився в порівнянні з 2021 роком на 2424562 тис. грн або на 58,75%.

Чистий рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності в 2022 році також скоротився порівняно з 2021 роком. Зменшення становило 1433946 тис. грн або 38,15%.

8. У складі надходжень грошових коштів від операційної діяльності Товариства основну частку складає виручка від реалізації товарів, частка якої в загальній сумі надходжень від операційної діяльності становить 98,73% в 2022 році. Зменшення надходжень від реалізації товарів в звітному 2022 році порівняно з попереднім роком становило 10815909 тис. грн.

Між тим, в 2022 році порівняно з 2021 роком зросли грошові надходження від операційної оренди на суму 2700 тис. грн, а також інші надходження на суму 495048 тис. грн.

9. У складі витрачання коштів в результаті операційної діяльності в 2022 році найбільшу частку складають витрачання на оплату товарів, робіт, послуг - 82,99 %. Витрачання на оплату праці в 2022 році становили 6,71% загальних виплат від операційної діяльності, а витрачання на сплату податків і зборів в 2022 році - 4,32%.

10. У результаті інвестиційної діяльності найбільш значну частку складають надходження від реалізації фінансових інвестицій – в 2022 році 77,05%, а другу за суттєвістю – надходження від погашення позик – 3,82% загальних надходжень від інвестиційної діяльності.

У складі витрачання коштів в результаті інвестиційної діяльності найбільшу частку складають витрачання на придбання необоротних активів – 89,47% в 2022 році. Також суттєвою є частка виплат на придбання фінансових інвестицій – 9,75% в 2022 році.

11. У складі надходжень в результаті фінансової діяльності найбільшу частку в 2022 році становили надходження від отримання позик банку – 99,51%.

У складі витрачання коштів в результаті фінансової діяльності в 2022 році основні видатки були пов'язані з витрачанням на сплату відсотків, які склали 60,91%. Витрачання на сплату заборгованості з оренди в 2022 році становило 25,69% видатків фінансової діяльності.

12. Дослідивши систему обліку і аудиту грошових коштів ТОВ «Сільпо-Фуд» було встановлено, що в цілому вона в повній мірі відповідає вимогам

діючого законодавства, що підтверджується висновком незалежного аудитора щодо фінансової звітності Компанії за 2022 рік.

Між тим, з метою покращення змісту фінансової звітності Товариства стосовно статей грошових коштів доцільно запропонувати:

- більш докладно розкривати у Примітках до фінансової звітності ризик ліквідності, оскільки Товариство широко використовує банківські кредити і овердрафти, а отже, виникають питання підтримання належного рівня ліквідності. При тому розкриття ризиків ліквідності в Примітках за 2022 рік є в достатній мірі загальним без конкретизації проблем, з якими стикається компанія. Тоді як для користувачів фінансової звітності було б корисно, якби питання ризику ліквідності було освітлено більшою мірою;

- недостатньо уваги в Примітках до фінансової звітності розкрито статті «Грошові кошти в дорозі». Доцільно її конкретизувати «Грошові кошти в інкасації», «Грошові кошти в розрахунках за платіжними картками», що надало б корисну інформацію користувачам для розуміння стану коштів, що знаходяться в дорозі. Також доречно наводити у Примітках до фінансової звітності інформацію, щодо обсягів і часток готівкової реалізації і реалізації з використанням платіжних карток.

Вважаємо, що доповнення Приміток до фінансової звітності відповідною інформацією підняло б рівень корисності звітів для різного кола стейкхолдерів.

